

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og
Vandmiljø
Vandmiljoe@sgav.dk
j.nr. 2025-5388

DANSKE
REGIONER

16-06-2026
EMN-2025-01208
1855337
Bente Villumsen

Høringssvar: Væsentlige vandforvaltningsmæssige opgaver

Tak for høringen af væsentlige vandforvaltningsmæssige opgaver i den kommende vandområdeplan for 2027-2033, som vi har modtaget den 18. december 2025. Vi sender her Danske Regioners tekniske og administrative bemærkninger til den foreløbige oversigt.

Regionerne har ansvaret for at afværge påvirkning fra jordforureninger, når der ikke er en ansvarlig forurener, der kan pålægges at imødegå forureningen. Det gælder både for vandløb, søer og marine områder og for grundvandsressourcer i områder med særlige drikkevandsinteresser samt i vandværkernes aktuelle indvindingsoplande.

Regionerne – og før dem amterne – har i årtier arbejdet med at undersøge jordforureninger og deres påvirkning af grundvand og drikkevand, med risikovurdering og prioritering og med oprensning af de forureninger, som udgør en risiko for vandforsyning og drikkevandsressourcer. Der udestår fortsat en stor opgave med at beskytte drikkevandet mod forurening fra punktkilder i hele landet. Særligt på Sjælland og i Hovedstaden, hvor grundvandsressourcerne også kvantitativt er under pres, har regionerne en stor opgave med at afværge forureninger, der udgør en risiko for drikkevandet. Den geografiske ubalance skyldes en kombination af geologiske og hydrologiske forhold, som giver en begrænset grundvandsdannelse, og en høj befolkningstæthed, som dels giver mange forureningskilder, og dels betyder, at det også er nødvendigt at indvinde en væsentlig del af drikkevandet under byområder.

Den 1. januar 2014 fik regionerne desuden, som led i gennemførelse af vandrammedirektivet, opgaven med at undersøge og afværge jordforurening, der udgør en risiko for overfladevand.

Regionerne har siden 2014 gennemført en skrivebordsscreening af alle kortlagte jordforureninger i forhold til påvirkning af vandmiljøet, og i 2021-22 blev der gennemført feltundersøgelser ved ca. 400 forurenede lokaliteter for at afklare, om de udgør en risiko for vandmiljøet.

Feltundersøgelserne har vist, at der for 67 lokaliteter er en påvirkning af overfladevand, som ligger over de anvendte kvalitetskriterier. For næsten halvdelen

DANSKE REGIONER
DAMPFÆRGEVEJ 22
2100 KØBENHAVN Ø
+45 35 29 81 00
REGIONER@REGIONER.DK
REGIONER.DK

af disse er det vurderet, at der også er andre kilder til forureningen. Der er yderligere identificeret ca. 600 forurenede eller muligt forurenede lokaliteter, som kan udgøre en risiko for overfladevand, men hvor der ikke er gennemført feltundersøgelser til verificering af dette.

I regionernes feltundersøgelser er der fundet overskridelser af kvalitetskriterierne for flere forskellige stofgrupper, og der er ofte flere forskellige stoffer ved samme lokalitet. PFAS findes hyppigst, i 62 % af lokaliteter med overskridelser. Andre væsentlige forurenende stoffer er lossepladsstoffer (jern, ammonium mv.), tungmetaller, BTEX/kulbrinter og tjærestoffer.

Data fra regionernes feltundersøgelser indgår ikke i vandområdeplanernes tilstandsvurdering i forhold til miljøfarlige forurenende stoffer, da regionernes undersøgelser som udgangspunkt kun har omfattet én prøvetagningsrunde på hver lokalitet, hvor tilstandsvurderingen foretages ud fra et helt års prøver. Det er heller ikke alle de forurenende stoffer, som regionerne har undersøgt for, der indgår i tilstandsvurderingen, da de ikke indgår i Miljøstyrelsens overvågningsprogram.

PFAS har hidtil ikke indgået i den skrivebordsscreening, som er første trin i regionernes risikovurdering af forurenede lokaliteter i forhold til overfladevand. Regionerne har alligevel valgt at medtage PFAS ved laboratorieanalyserne, når der var tale om lokaliteter med brancher eller aktiviteter, som vides at kunne give anledning til forurening med PFAS. Det har som nævnt givet anledning til en del fund. PFAS er særdeles mobile og persistente, og derfor har regionerne taget initiativ til at opdatere screeningsværktøjet, så der fremover også kan screenes for PFAS. Vi imødeser, at opdateringen af screeningsværktøjet kan føre til, at der identificeres flere lokaliteter, som kan udgøre en risiko for overfladevand, hvilket vil øge behovet for at kunne prioritere.

Danske Regioner har tidligere beregnet, at undersøgelse og oprensning af lokaliteter, der udgør en risiko for overfladevand, samlet vil beløbe sig til mere end 2 mia. kr. Af praktiske og økonomiske grunde må opgaven derfor løses over en længere årrække. Dermed bliver det afgørende at foretage en tidsmæssig prioritering af lokaliteterne, så de lokaliteter, der står for den væsentligste påvirkning af vandområderne, prioriteres først.

Når der skal prioriteres mellem forureningskilder, er det ikke enkelt at afgøre, hvilken miljøpåvirkning, der er mest væsentlig, eller hvor vi får mest miljø for pengene. I vurderingen skal indgå karakteristika for den aktuelle forurening, herunder stoffer og forureningsflux, muligheder og omkostninger ved oprensning, men også en vurdering af andre forureningskilder og forholdene i det påvirkede vandområde. Danske Regioner ønsker derfor en dialog med Miljøstyrelsen om, hvordan denne prioritering foretages mest hensigtsmæssigt.

Afslutningsvis skal det nævnes, at nogle forureninger er større end andre, og nogle er så store, at de ikke kan rummes inden for regionernes almindelige budget til jordforureningsopgaven. Det er dem, vi kalder generationsforureninger. Vi definerer en generationsforurening som en forurening, der er i offentlig indsats ifølge jordforureningslovens § 6, og som det fremadrettet vil koste mere

end 50 mio. kr. at håndtere. Hovedparten af de pågældende forureninger koster langt over 100 mio. kr.

Danske Regioner har udarbejdet en plan for oprensning af ti generationsforureninger, hvoraf syv påvirker målsat overfladevand. Regering og Folketing har fundet finansiering til første fase af planen for generationsforureninger, som omfatter oprensning af forureningerne ved Høfde 42 på Harboøre Tange, i Kærgård Plantage og ved Himmark Strand samt foreløbige afværgeløsninger for Collstrupgrunden ved Hillerød og Cheminovas gamle fabriksgrund på Harboøre Tange. Den resterende del af planen er endnu ikke finansieret.

Ud over de syv generationsforureninger, der udgør en risiko for overfladevand, vil der være flere forureninger, som efterhånden som regionerne gennemfører de nødvendige undersøgelser, vil vise sig at være generationsforureninger. Nogle af disse vil være forureninger, der udgør en risiko for overfladevand. Oprensningen af generationsforureninger, der udgør en risiko for overfladevand må derfor også imødeses at være en opgave, der må strække sig over en længere årrække.

Vi ser frem til fortsat god dialog om løsning af udfordringerne med jordforureninger, der udgør en risiko for overfladevand.

Venlig hilsen

Bente Villumsen